

EDITORIAL

Ke slezským jubileím novodobých dějin

Rok 2023 přinesl řadu významných jubileí, týkajících se novodobých dějin českých zemí. Značné medializace se dostalo zejména 30. výročí rozdělení Československa a 55. výročí srpnové invaze vojsk Varšavské smlouvy. O něco méně byla reflektována připomínka 70 let od měnové reformy roku 1953. Poněkud stranou pozornosti zůstalo 105. výročí vzniku ČSR. Také 85. výročí Mnichovské dohody bylo připomenuto spíše občanskými iniciativami, než institucemi. Ve vztahu k moderním dějinám Českého Slezska nelze opomenout 95. výročí zániku zemské správy roku 1928 a centenium připojení obcí Hat' a Píšť k Československu, jímž se v zásadě uzavřel komplikovaný proces vymezování státní hranice ve Slezsku po první světové válce.

Letošní rok je ale zároveň spjat s důležitými jubilei hned několika odborných pracovníků Slezského zemského muzea. Historikové Dušan Janák a Rudolf Žáček se dožívají 75 let, 70. narozeniny slaví historička a socioložka Olga Šrajarová. U příležitosti jubileí našich kolegů i stěžejních výročí hned několika klíčových událostí moderních dějin se redakce rozhodla připravit speciální dvojčíslo časopisu, zaměřené na novodobou historii Slezska.

Tematické dvojčíslo uvozuje stať Pavla Šopáka, jež představuje intelektuální a kulturní předpoklady vývoje Slezska v moderní době na příkladu zámecké knihovny v Bruntále. Následuje studie Ondřeje Koláře, věnovaná prezentaci slezsko-německé identity v meziválečném období na příkladu Slezských kulturních týdnů. Článek autorského kolektivu pod vedením Jiřího Juchelky shrnuje dosavadní výsledky archeologických výzkumů lokalit spojených s bojovými operacemi roku 1945 v Českém Slezsku. Dramatickým událostem spojeným se závěrem druhé světové války v regionu se věnuje také pojednání Lubomíra Hlavičky o německé rezistenci v prostoru Malé Morávky během léta 1945. Pavel Petr ve svém příspěvku nastiňuje historii konzervátorského pracoviště Slezského zemského muzea.

V rubrice Materiálíe autoři představují zejména příběhy unikátních muzejních exponátů. Text Ondřeje Haničáka prezentuje novou akvizici Slezského zemského muzea, wehrschild z Leskocce nad Moravicí. Stať Ondřeje Koláře upřesňuje informace o původu fotografií z Jesenicka z období tzv. Mnichovské krize v září 1938, uložených ve sbírce Vlastivědného muzea Jesenicka. Monika Szturcová ve svém pojednání seznamuje čtenáře s literárními fondy Památníku Petra Bezruče. Rubriku pak uzavírá stať Ivany a Ondřeje Kolářových, jež na základě agendy muzeologického pracoviště Slezského zemského muzea přibližuje činnost Krajské kronikářské rady Severomoravského kraje v 70. a 80. letech 20. století.

Redakce věří, že publikované texty přispějí k rozšíření povědomí o dosud málo známých aspektech novodobých dějin Českého Slezska.

Ondřej Kolář